

Ondernemen in de wijk

Sociaal ondernemen met UU studenten en buurtbewoners in Overvecht

Inhoudsopgave

1. Aanleiding & Context
2. Onderliggende pijlers programma
3. Het programma
4. Sociale ondernemingen in spé
5. Reflecties
6. Implementatie: Learning Lab Overvecht
7. De samenwerkingspartners

Voorwoord

Een jaar lang experimenteerden we met sociaal ondernemerschap en action learning in Utrecht Overvecht. We, dat zijn studenten, jonge wijkbewoners, sociale buurtinitiatieven en -ondernemers, Universiteit Utrecht, Wijk&Co, Elos Foundation en SE Learning Lab.

In 2 pilots hebben studenten, wijkbewoners en lokale initiatieven niet alleen prototypes voor sociale ondernemingen in Utrecht Overvecht ontworpen en getest, ook hebben we met elkaar geleerd over de impact van action learning en sociaal ondernemerschap op zowel wijkbewoners als studenten in het universitaire onderwijs. En hoe je op ondernemende wijze met maatschappelijke vraagstukken om kan gaan en kan bouwen aan nieuwe verbindingen tussen verschillende partijen.

De pilot in Overvecht maakte onderdeel uit van het Europese CEAL-programma, waarin op basis van ervaringen in 5 landen een action learning model is ontwikkeld voor iedereen die aan de slag wil met community based sociaal ondernemerschap.

Deze brochure is een weerslag van onze ervaringen en lessen van ruim een jaar lang actieleren in de Nederlandse context.

Veel leesplezier,

Peter Linde (Universiteit Utrecht / USBO), Leo Notenborn (Wijk&Co), Jeske de Kort en Mara Verduin (Elos Nederland), Geert Smolders en Tamara de Graaf (SE Learning Lab).

Universiteit Utrecht

1. Aanleiding & Context

Aanleiding

De huidige maatschappij is in transitie en vraagt van jongeren in alle lagen van de samenleving een ondernemende houding. Om te kunnen voldoen aan de eisen van een nieuwe maatschappij en deze mede vorm te geven, is het noodzakelijk dat zowel het formele als informele leren zich veel meer gaat richten op het versterken van jongeren in hun ondernemendheid om als verantwoordelijke burgers op creatieve en actieve wijze voor te kunnen geven aan de toekomst van zichzelf en hun omgeving.

Vanuit deze gedeelde *call to action* en visie dat sociaal ondernemerschap en action learning het perspectief bieden om zowel in het formele onderwijs als in de wijk van betekenis te zijn en beide te verbinden, is het idee ontstaan om hiermee op lokaal niveau te experimenteren.

Partnerschap als brug tussen universiteit en wijk

In 2015 hebben we een partnerschap gevormd om de brug te slaan tussen universiteit en wijk en te experimenteren met sociaal ondernemen in beide contexten. Het partnerschap bestaat sindsdien uit: sociaal makelaarsorganisatie Wijk&Co, geworteld in Utrecht Overvecht; Universiteit Utrecht, vanuit het keuzevak 'sociaal ondernemen als uitdaging'; SE Learning Lab; en Elos Foundation.

We hebben met elkaar voortgeborduurd op Peter Linde zijn jarenlange ervaringen met studenten, sociaal ondernemerschap en action learning. En daaraan het leren in en met de wijk en de community building en actiegerichtheid van de Oasis Game toegevoegd.

Met elkaar onderzochten we:

- Wat sociaal ondernemen kan betekenen voor studenten en jonge wijkbewoners; voor universiteit en wijk.
- Hoe academische partners en stakeholders uit de wijk elkaar kunnen versterken in het co-creëren van prototypes voor sociale ondernemingen
- Hoe de Oasis methodologie dit samenwerken kan versterken en bijdraagt aan het creëren van een gezamenlijke ondernemende houding en verwerven van zogenaemde 21st century skills.

Inbedding in groter Europees programma: CEAL

Op internationaal niveau maakt deze pilot onderdeel uit van een groter programma: CEAL (Community Enterprise Action Learning Network). Zes partnerteams uit vijf landen (Engeland, Spanje, Duitsland, België en Nederland) hebben op basis van lokale ervaring een gezamenlijk procesmodel ontwikkeld, voor iedereen die action learning programma's wil inzetten om met jongeren te werken aan het realiseren van sociaal ondernemende initiatieven.

Voor meer info zie: www.ceal.eu

2. Onderliggende pijlers programma

Het programma is gebaseerd op een drietal pijlers, die als een rode draad door het traject lopen:

1. Sociaal ondernemerschap als vernieuwend perspectief

Er is een nieuw type ondernemer ontstaan, die ondernemerschap inzet om maatschappelijke inzet te realiseren. Het idee is eenvoudig: je begint een bedrijf dat een sociale of ecologische doelstelling combineert met een kloppend verdienmodel. Waardenuitruil is de sleutel tot succes; en geld verdienen is geen doel op zich, maar een middel voor om duurzame invloed te bewerkstelligen. Het sociale uit zich ook in de inclusieve wijze waarop de onderneming is georganiseerd en besluiten neemt over de toekomst van de organisatie.

Het is niet voor niets dat sociaal ondernemen tegenwoordig 'hot' is. Van grote tot kleine bedrijven, van de nationale overheid tot gemeente Utrecht: iedereen is nieuwsgierig naar wat sociaal ondernemers te bieden hebben. Ze combineren in de kern sociale en economische waarden en zijn daarom een relevante partner in het bieden van antwoorden op de uitdagingen die een maatschappij in transitie biedt.

Toch is het succesvol worden als sociaal ondernemer is niet eenvoudig, creatief zijn en denken in kansen is een must. Om problemen en vraagstukken in de maatschappij aan te pakken op ondernemende wijze, kunnen sociaal ondernemers de meest uiteenlopende oplossingen bedenken.

Het proces van sociaal ondernemer worden biedt daarmee een krachtig leertraject voor jongeren uit alle lagen van de samenleving om zogenoemde '21st century skills' te verwerven. Vaardigheden die van pas komen in een tijd waarin de maatschappij in transitie is en andere sociaal ondernemende vaardigheden nodig zijn om vorm te kunnen geven aan je eigen toekomst en die van je omgeving.

2. Action learning: leren door doen en ervaren

In dit programma maken we gebruik van 'action learning' als leidend principe voor het leren over sociaal ondernemerschap. De cyclus van action learning is gebaseerd op vier stappen: planning —> actie —> reflectie en leren —> implementatie. Het is onder meer gebaseerd op de uitgangspunten dat voor leren, doen noodzakelijk is, en dat dat wordt versterkt door uitproberen en nemen van risico's. Ook impliceert leren om zelfreflectie en het geven en ontvangen van feedback. Action learning is daarmee een vorm van onderzoek door doen.

Ook inhoudelijke en theoretische verdieping zijn onderdeel van action learning. De literatuur die aangereikt is in de pilot dient ter ondersteuning van het reflecteren op de actie en is nadrukkelijk bedoelt om het leren te versterken. Dit zorgt ervoor dat de praktijk (leren door actie) en de academische context (leren door theorie) elkaar hier versterken.

3. Oasis methodologie: community building en samen doen

De pilot is inspireert op de Oasis methodologie van Instituto Elos uit Brazilië. Een methode en filosofie die de afgelopen 15 jaar wereldwijd goede resultaten heeft behaald wat betreft het mobiliseren en begeleiden van jongeren en gemeenschappen om sociale en ondernemende projecten te realiseren, gebaseerd op individuele talenten en collectieve dromen. De Elos filosofie en Oasis Game bestaan beide uit een cyclisch proces van 7 stappen:

1. Waarderend kijken: waarderen van wat er al is (talenten, initiatieven, bronnen, etc.)
2. Affectie: het leggen en bouwen van relaties met mensen uit de buurt, het vormen van een netwerk.
3. Dromen: het vinden van dromen voor de wijk, wat leeft er, wat speelt er, waar is behoefte aan. Waar worden mensen warm van?
4. Ontwerpen: vanuit alle dromen die er spelen gezamenlijk vormgeven en ontwerpen van de meest collectieve dromen.
5. Aan de slag: samen bouwen aan een concreet resultaat.
6. Vieren: gezamenlijk vieren van de behaalde resultaten.
7. Samen verder: vanuit de energie & het resultaat, samen vervolgpennen maken.

De Oasis methodologie brengt in deze pilot de flow van het proces aan zonder nadrukkelijk de stappen te benoemen of centraal te zetten, helpt deelnemers in een mind shift van problemen naar kansen, in het zich verbinden met elkaar en de wijk, in het acteren vanuit dromen, het vorm geven aan een prototype en het samen vieren om samen verder te komen.

Voor meer informatie, zie: www.institutoelos.org.

3. Het programma

Het vormgeven van een programma passend bij de randvoorwaarden van alle partijen is een hele uitdaging. Denk aan de kaders die voorgeschreven zijn vanuit de academische realiteit, zoals de voorgeschreven periode van vakken, contacturen. Maar ook de realiteit waar bewoners en wijkinitiatieven mee te maken hebben, zoals inpassen naast werk, opvang van kinderen en andere verplichtingen.

Binnen dit programma willen wij niet alleen een sociaal ondernemende instelling bij alle deelnemers ontsluiten, maar ook door middel van try-outs met nieuwe sociaal ondernemende initiatieven de wijk inspireren.

Uiteindelijk zijn we uitgekomen op een opzet in 2 delen:

1. In een programma van ruim 12 weken (duur van het academische vak) gaan studenten en jonge wijkbewoners samen aan de slag om te komen tot een prototype van hun sociale onderneming en werken zij toe naar het testen van bijbehorende sociale waarde propositie in samenwerking met stakeholders in de wijk.
2. Degene die willen brengen samen met nieuwe instappers uit de wijk de sociale onderneming verder, door hands-on en al lerend en reflecterend te werken richting een werkende sociale onderneming. Hierbij bieden we op maat structuur en coaching.

Deel 1: Het 12-weekse programma

Het 12-weekse programma past precies in de kaders van het academische keuzevak 'sociaal ondernemen als uitdaging' van het USBO (Universiteit Utrecht). Alle studenten van dit vak participeren in het programma, samen met jonge wijkbewoners met ondernemende ideeën of bestaande wijkinitiatieven. Vanaf de start is er geen onderscheid tussen studenten en wijkbewoners, allen zijn deelnemers.

Natuurlijk is een periode van 12 weken, waarin de deelnemers elkaar twee keer per week ontmoeten, bij lange na niet genoeg om een volledige sociale onderneming op te zetten. Dat is dan ook niet het doel; centraal staat het proces van sociaal ondernemer worden en de ontwikkeling van competenties en kennis die daarbij komt kijken. Plus het ontwikkelen van eigenaarschap voor de eigen onderneming en leeromgeving.

Het eerste deel is grofweg op te delen in drie fasen, waar de oasis game doorheen gevlochten zit: 1. Dromen en ontwerpen van sociaal ondernemend initiatief; 2. Ontwikkelen en testen prototype in co-creatie met wijk-stakeholders en komen tot meervoudige waarde propositie; 3. Reflectie op leren & hoe verder. Elke fase wordt ondersteund met literatuur en opdrachten.

Fase 1: Dromen en ontwerpen sociaal ondernemend initiatief

Deelnemers leren met 'nieuwe ogen' naar zichzelf, de wijk en elkaar kijken. Vanuit een perspectief van waardering en kansen, weg van problemen en beperkingen. Doel is om jezelf en elkaar te leren kennen als ondernemer en in deze rol te stappen, te waarderen wat er al is in de wijk en kansen te zien om op in te stappen (kansen in plaats van problemen!) en deze te verbinden aan je eigen dromen voor een betere wereld. Dit legt de fundering voor het verdere programma.

Deelnemers verbinden zich op basis van gedeelde waarden met elkaar en met dromen die leven in de wijk.

Op basis van gedeelde waarden vormen de deelnemers groepen en bepalen ze thema's waarmee zij aan de slag gaan. Vanuit de thema's, waarden en eerste ideeën werken de deelnemers vervolgens toe naar een eerste ontwerp van de sociale onderneming en de sociale waarde propositie. Hiervoor is het van belang dat deelnemers zich verbinden met stakeholders in de wijk, zowel de community als hun potentiële klanten worden betrokken bij het eerste ontwerp.

Fase 2: Ontwikkelen/ testen prototype en ontwikkelen waarde propositie

Op basis van het ontwerp in de eerste fase is het nu zaak om de ideeën te gaan testen. Aan de hand van de vraag: wat is de kleinste vorm waarin je kunt testen of de aannames en ideeën achter het ontwerp werken, gaan de deelnemers hands-on aan de slag met het testen van een prototype. De beperkte tijd om het sociale initiatief in de wijk neer te zetten zorgt ervoor dat deelnemers snel tot actie over moeten gaan.

Belangrijk is dat deelnemers zich niet blindstaren op hun prototype. Het is immers niet gelijk aan de sociale onderneming, maar een manier om in de praktijk te ontdekken of de waarde propositie die zij hebben ontwikkeld ook daadwerkelijk werkt. Tevens levert het bruikbare informatie om de sociale onderneming verder aan te scherpen.

De gezamenlijke contactmomenten op de uitvalsbasis zijn nu steeds meer maatwerk en een plek waar naar behoefte ruimte is voor intervisie of aanvullende workshops. Om het gezamenlijke leerproces van sociaal ondernemer worden te bestendigen, ondersteunen deelnemers ook elkaars leren, bijvoorbeeld door middel van action learning sets.

Fase 3: Reflectie op leren & hoe verder

Ter afsluiting van het traject is er niet alleen aandacht voor het vieren van de individuele en collectieve resultaten, ook reflecteren deelnemers individueel, met elkaar en hun stakeholders en zetten zij eventuele vervolgstappen.

Tijdens een open bijeenkomst of “markt”, waar ook de stakeholders en ruimere gemeenschap is uitgenodigd, presenteren de deelnemers hun initiatieven en behaalde resultaten. Gezamenlijk reflecteren deelnemers en stakeholders op de vraag: wat willen we met de energie die is ontstaan rondom deze sociale onderneming? Wat wil ik als individu hiermee? Wat zijn de eerste stappen die je gaat zetten na de afsluiting van het traject?

Deel 2: Samen richting een werkende sociale onderneming

Degeene die willen brengen samen met nieuwe instappers uit de wijk de sociale onderneming verder, door hands-on en al lerend en reflecterend te werken richting een werkende sociale onderneming.

De groepen van studenten en jonge wijkbewoners die verder willen, gaan de uitdaging aan om de sociale ondernemingen verder te realiseren in een periode van max. 3 maanden, binnen de context 'leren ondernemen in de praktijk'. Hier ondersteunen we de verschillende teams met maatwerk, concrete handvatten en coaching. Tweewekelijkse bijeenkomsten waarin de groepen van en met elkaar leren in action learning sets zijn onderdeel van het traject.

Gedurende de pilots blijken in de deze tweede fase groepen uit de eerdere editie graag terug te komen. Zij geven aan behoefte te hebben aan een community van lerende sociaal ondernemers waarin zij steun en kritische meetdenkracht vinden, als wel een de spreekwoordelijke stok achter de deur om weer verder te gaan.

Met SE Learning Lab springen we op deze behoefte in. Gedurende de pilots heeft SE Learning Lab meegewerkt aan het ontwikkelen van een platform om ook op langere termijn ondersteuning te kunnen bieden en met elkaar een wijk community van sociaal ondernemende jongeren & studenten te vormen.

er Ondernemen
in de participatiemaatschappij

wij en waarom?

aangepast op de behoeftes voor en door de doelgroep

en van en leren hoe je je eigen
kan ontwikkelen

we dit?

benaderen

n behoefte binnen een doelgroep
concept 'Spelender Ondernemender'

we dit tot een Duurzame
Onderneming?

het workshop/concept

in financiering ^{1 organisatie}
_{2 workshop}

workshop 8 juni

voor dat aan het einde van een cursus de
behoefte vervuld blijft

4. De sociale ondernemingen in spé

In de scope van dit traject zijn in totaal 46 sociaal-ondernemers-in-de-dop aan de slag gegaan om een sociaal ondernemend antwoord te bedenken op de (maatschappelijke) vraagstukken die leven en kansen die zij zien in de wijk Overvecht. Het is een zoektocht naar nieuwe verbindingen, waar oplossingen uit kunnen ontstaan die eerder niet mogelijk leken. Ze deden dit niet alleen, maar met de hulp van vele andere sociale ondernemers, initiatiefnemers, bewoners en professionals uit de wijk en daarbuiten.

Niet alle sociale ondernemingen zijn volledig uit de verf gekomen, anderen ontwikkelen zich nog steeds en sommige doen het heel goed. Zoals uit de pijler over sociaal ondernemerschap al bleek: het opzetten van een succesvolle sociale onderneming is een complex vraagstuk. In totaal zijn er ruim 10 sociale ondernemingen ontworpen en geprototyped.

Een kleine selectie:

Café Mama

Een plek waar jonge moeders elkaar ontmoeten in een informele setting om ervaringen uit te wisselen en met deskundigen te spreken over opvoedkundige thema's. Lucia, Seline, Michelle en Daniek ontdekten dat hieraan behoefte was in Overvecht en bedachten Café Mama. In buurtcafé Burezina organiseren zij sindsdien samen met een groep moeders wekelijks een Café Mama-ochtend. Een in de 2 weken is er een deskundige.

De waardepropositie van Café Mama kan zelfstandig draaien, maar het is hen nog niet gelukt om er ook daadwerkelijk een inkomen uit te halen in ruil voor de uren die de initiatiefneemsters erin stoppen. Eén van de modellen die zij hiertoe onderzoeken is om de impact van Café Mama te verkopen en op meer plekken nieuwe Café Mama's te gaan starten.

Overvecht op de Kaart: een route voor en door Overvecht

Met Overvecht op de Kaart willen de ontwikkelaars Eline, Milou, Mayra, Cathelijn en Fleur meerdere vliegen in één klap slaan: een positief imago voor de wijk, het verbinden van mensen en culturen, klandizie en pr voor kleine ondernemers uit de wijk en een unieke kans voor deelnemers om achter Overvechtse deuren te kijken die normaal gesloten blijven voor buitenstaanders. Overvecht op de Kaart organiseert uitjes, excursies en lessen voor bedrijven en scholen die kennis willen maken met het echte Overvecht. Natuurlijk in overleg en co-creatie met lokale ondernemers. Het geld dat verdiend wordt (men betaalt een bedrag per persoon) stroomt terug naar de ondernemers en initiatieven die meewerken aan de tour.

Momenteel heeft een vernieuwd team, bestaande uit 4 wijkbewoners, 1 student en 1 sociaal ondernemer, het concept omarmd en zijn in samenwerking met lokale ondernemers aan de slag om de eerste commerciële opdracht uit te voeren.

U-nite

Festival U-nite geeft jonge talenten de kans zichzelf te laten zien en horen voor een vol ZIMIHC-theater. Wat begon met de wens om een nieuw geluid te laten horen is nu een festival vol dans, theater, poëzie en natuurlijk muziek. U-nite biedt lokaal talent uit Utrecht en Domstreek een podium door het organiseren van feesten en evenementen. Een totaal-evenement waar de opkomende parels van cultureel Utrecht schitteren.

U-Nite, bestaande uit een 3 wijkbewoners en een student: Aron, Jimmy, Stefan en Robert hebben zich in het programma ontwikkeld tot een sociale onderneming met vleugels, een energieke crew, snelgroeiende schare fans en grootse toekomstplannen. Afgelopen zomer heeft U-nite zichzelf voor het eerst als evenementenbureau gepresenteerd, door in opdracht van de Buurtcamping Overvecht een podium te organiseren. In de toekomst wil U-nite vaker dergelijke opdrachten aannemen.

Avonden van U-nite zijn in Overvecht (en heel Utrecht) inmiddels een begrip en vinden een aantal keer per jaar plaats in het ZIMIHC theater. In november vindt de volgende editie plaats. Tevens zijn er plannen voor een 'U-cademy'.

Spelender Ondernemender

Lydia, wonend in de wijk, was één van de deelnemers aan de tweede pilot. Samen met twee studentes werkte zij het concept: Spelender Ondernemender uit; vanuit de gedachte op speelse wijze voort te bouwen op wat mensen nu kunnen aan vaardigheden en ambities Een wijkacademie waar kennis en vaardigheden rouleren tussen hen die een leerbehoefte hebben en zij die kennis delen.

Na afloop van het vak en twee veelbelovende try-outs zijn de deelnemers ieder hun eigen weg gegaan. Lydia is tijdens de Versnellingsweek van Wijkbureau Overvecht in gesprek geraakt met een bevlogen sociaal ondernemer uit de wijk. Samen werken zij aan een doorstart van Spelender Ondernemender.

Wijkverbinders

Henk kent Overvecht door en door, en Overvecht kent hem. Met zijn stichting Pro-Respect pleit Henk al jaren voor meer respect in de openbare ruimte en in de sport. Hij is een kei in netwerken, maar maakt er weinig woorden aan vuil. Zijn missie is volgens hem eigenlijk heel gewoon: ga netjes met elkaar om, en wees respectvol. Met Wijkverbinders wil Henk laten zien dat je structureel kan inzetten op betrokkenheid en omgangsvormen in de openbare ruimte. Met een groep vrijwilligers maakt hij buurtwandelingen en knoopt hij overal een gesprekje aan. Ondertussen bespreekt hij wat opvalt - dat speeltuintje, verdient dat geen likje verf?

Op dit moment is Henk zijn idee aan het testen en houdt hij regelmatig buurtwandelingen met vrijwilligers. Op de sociale buurtmarkt afgelopen september zorgde Wijkverbinders voor de veiligheid door een oogje in het zeil te houden. Ondertussen voert hij gesprekken met partijen in de wijk. De moeilijkheid is dat iedereen wel het profijt van zijn werk ziet, maar niemand de aangewezen partij is om de kosten te dragen.

5. Reflecties

Ruim een jaar experimenteren met sociaal ondernemerschap en het integreren van formeel en informeel leren heeft een schat aan inzichten en lessen opgeleverd op een veelheid aan gebieden. Hierbij een greep van onze belangrijkste bevindingen:

Wat is geslaagd?

- Ontwikkelen van een stevig programma waar studenten en wijkbewoners samen werken en samen leren rondom sociaal ondernemerschap;
- Een groeiend netwerk en community van oud deelnemers, sociale ondernemers en initiatieven in de wijk die betrokken blijven, op gezette tijden terugkomen om hun ervaringen te delen en mee te denken met nieuwe initiatieven;
- Verzamelen van ervaring en kennis rondom sociaal ondernemen in de wijk en onderwijs door middel van actieonderzoek;
- Diverse geslaagde social value cases (sociale ondernemingen in ontwerp & ontwikkeling);
- Ontwikkelen van een vervolg, onder de noemer: Learning Lab Overvecht.

Op welke vlakken valt er nog te leren/ door te ontwikkelen?

- Levensvatbaarheid van opbloeiende sociaal ondernemingen op lange termijn;
- Vergroten aantal deelnemers uit de wijk in het programma;
- Door ontwikkelen vervolgtraject;
- Nauwer betrekken van organisaties uit de wijk, die op de rand van sociaal ondernemen werken;
- Verder invulling geven aan de blijvende uitdaging om vanuit een probleemcontext sociaal ondernemende modellen te creëren. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat zowel studenten als wijkbewoners ook vanuit een lastige sociaal-economische context kansen en mogelijkheden zien.

Sociaal ondernemen als meerwaarde voor de wijk en ... de wijk als meerwaarde voor sociaal ondernemen

Sociaal ondernemerschap is een inspirerend perspectief voor bestaande initiatieven om op een andere wijze naar hun activiteiten te kijken. Het biedt een kans om de 'cirkel van vrijwilligheid' in de wijk te doorbreken zonder de focus op sociale impact los te laten. Op individueel niveau rijkt het leren rondom sociaal ondernemerschap binnen de context van het vak, een nieuwe taal, begrippen en concepten aan die bewoners helpt om hun ideeën krachtiger neer te zetten.

Ook binnen de context van sociale professionals (sociaal makelaars) in Overvecht is een eerste stap gezet om sociaal ondernemen te zien als mogelijke eindvorm voor de initiatieven die zij ondersteunen. Deze eerste stap is intern bij Wijk & Co gezet en breidt zich langzaam uit naar professionals van andere organisaties die zich met sociaal-economische thema's in de wijk bezig houden.

Oasis Game als middel om sociaal ondernemerschap te stimuleren

De Oasis Game biedt handvaten om het proces van sociaal ondernemer worden te begeleiden en op onderdelen te versnellen. De flow van een Oasis Game is in grote lijnen goed te leggen op de flow van sociaal ondernemerschap. In de pilots bleek dat de deelnemers terugkijkend de stappen van de Oasis Game eenvoudig konden toewijzen aan verschillende fases van hun proces.

Naast het versnellen van het proces, biedt de Oasis Game een aantal handvaten om een sociaal ondernemend perspectief los te maken bij de deelnemers. Het eigen maken van een waarderend perspectief, het leren zien van kansen in plaats van problemen, handelen in een chaordische setting en plannen omzetten naar kleine concrete stappen zijn hiervan sterke voorbeelden.

Sociaal ondernemerschap in de wijk en action learning als middel voor vernieuwing van het academisch onderwijs.

Door action learning en het proces van sociaal ondernemer centraal te zetten in het programma, ligt het eigenaarschap over het leerproces bij de studenten. Het eigenaarschap leren nemen over de eigen onderneming en de eigen leeromgeving is een proces dat voor studenten allerlei vragen oproept binnen de context van het vak. Het samenwerken met deelnemers en initiatieven uit de wijk helpt hen om 'door de hoopel' te springen en zichzelf daadwerkelijk als ondernemer te gaan zien. Studenten op hun beurt inspireren deelnemers uit de buurt, door hen een nieuw referentiekader te bieden, inclusief een nieuwe taal en begrippen om hun ideeën krachtig neer te zetten.

6. Learning Lab Overvecht

Naast het ontwikkelen en experimenteren met 'sociaal ondernemerschap als uitdaging' voor studenten en bewoners uit de wijk, hebben we gewerkt aan het ontwikkelen van een platform dat op duurzamere wijze verder gaat met het creëren van sociale impact in de wijk, door middel van sociaal ondernemerschap. Waarin het programma, de ontstane initiatieven en de groeiende community rondom sociaal ondernemen verder gezamenlijk verder kunnen werken naar een kantelpunt waar sociaal ondernemen in Overvecht vanzelfsprekend wordt. We noemen dit het 'Learning Lab Overvecht'.

Ontwerp sociale onderneming/Impact

Voor SE Learning Lab betekent sociaal ondernemen een verschuiving in het denken over de minimale waarden en stellen sociale waarden centraal in organiseren en ondernemen. Principes van meervoudige waardecreatie, impact en win-win staan voorop.

"Learning Lab Overvecht" is daarom een inspirerende en stimulerende leeromgeving voor sociaal ondernemers, en tevens zelf een levend voorbeeld van een sociale onderneming. In Learning Lab Overvecht werken starters intensief samen aan sociale (wijk)ondernemingen.

Van elk businessplan wordt een prototype gemaakt dat wordt getest op zijn vermogen door te kunnen groeien tot bloeiende wijkonderneming.

Het verdienmodel wordt gevonden in het aanbieden van verschillende diensten, die voor diverse stakeholders waarden toevoegen:

- Incubator voor sociale ondernemingen.
 - Doorontwikkeling van de prototypes uit het ondernemersprogramma.
 - Implementatie van verdienmodel in bestaande initiatieven.
 - Start-up op basis van kansrijke modellen uit heel Nederland.

- Platform voor sociaal ondernemers:
 - Organisatie en begeleiding van Action Learning sets.
 - Intervisie & coaching.
 - Netwerk
 - Externe sprekers en adviseurs.
- Masterclasses voor professionals en organisaties over de omslag van sociale initiatieven naar sociaal ondernemen.

Stakeholders

Het Learning Lab Overvecht is er voor wijkbewoners, studenten én (praktijk)professionals.

- Studenten en wijkbewoners krijgen ondersteuning om hun sociaal ondernemende vaardigheden te ontwikkelen en een sociale onderneming te starten.
- Onderwijsinstellingen krijgen de mogelijkheid om hun studenten in de praktijk, samen met actoren in en uit de wijk, te laten leren (ondernemen) en via action learning daarop te reflecteren.
- Lokale maatschappelijke organisaties (sociaal makelaars/ sociale (wijk)professionals) ontdekken hoe ze hun impact kunnen vergroten.

Ambitie voor de toekomst

Tijdens de eerste 2 trajecten in Utrecht Overvecht, hebben we gebouwd aan een sterk netwerk. Vanuit SE Learning Lab zijn we nu stevig genoeg geworteld in de wijk om vanuit de opgedane kennis en ervaring verder te gaan met nieuwe programma's. Natuurlijk doen wij dit in samenwerking met betrokken oud deelnemers.

Op termijn hebben we de ambitie om ook maatschappelijke impact in andere wijken van Utrecht en andere steden te maken, in samenwerking met lokale partners aldaar. We zijn er namelijk van overtuigd dat het de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en lokale maatschappelijke organisaties is die deze vorm zo krachtig maakt. Graag creëren wij samen met organisaties en professionals een leerklimaat en kansen voor wijkondernemingen.

Interesse of meer informatie?

Mail Tamara de Graaf (tamara@selab.nl) of Geert Smolders (geert@selab.nl).

7. Samenwerkingspartners

Methodische partner: Elos Nederland

Elos Nederland is een netwerk van facilitatoren werkend vanuit de Elos filosofie, zoals de Oasis Game. Zij zet zich in voor krachtige bottom-up transformatie van communities, door gemeenschappen en individuen te versterken en betrekken vanuit het vertrouwen dat iedereen kan bijdragen aan het realiseren van een betere wereld. Elos Nederland is partner van Instituto Elos Brazil, grondlegger van de Elos filosofie.

Educatieve Partner: USBO, bestuurs,- en organisatie wetenschappen,

Universiteit Utrecht is vanuit het keuzevak 'sociaal ondernemen als uitdaging' betrokken bij de ontwikkeling van de pilots. In dit vak, dat 5 jaar bestaat, is de uitdaging om daadwerkelijk in een team samen te werken aan het ontwikkelen van een meervoudige waardepropositie en het prototypen van een sociale onderneming. De student werkt hierbij samen met lokale stakeholders en initiatiefnemers. Eigenaarschap nemen voor de eigen onderneming en leerervaring is key.

Wijkpartner: Wijk & Co

Wijk & Co voert het sociaal makelaarschap uit in Utrecht Noordoost en Overvecht. Het samenwerkingsverband beoogt een goed werkend sociale infrastructuur die samenredzaamheid in Overvecht en Noordoost stimuleert. De activiteiten van Wijk&Co zijn gericht op talentontwikkeling, netwerkvorming en activeren vanuit het willen en kunnen van bewoners.

Implementatie Partner: SE learning lab

Se learning Lab daagt jonge mensen uit om in de praktijk uit te zoeken wat zij op een sociaal ondernemende manier kunnen bijdragen aan een betere samenleving. Andersom dagen zij sociaal ondernemers, overheden, partnerorganisaties en onderwijsinstellingen uit om nieuwe verbindingen aan te gaan met jonge mensen. Jongeren gebruiken hun sociale overwaarde (onbenutte capaciteiten) om zelf meervoudige waarde te creëren of sociaal ondernemers te helpen deze te vergroten.